

Brüssel, 14. märts 2025
(OR. en)

7143/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0055(NLE)

ACP 16
WTO 15
RELEX 344
COASI 34

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	14. märts 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 105 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS Vanuatu ühinemise kohta ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise majanduspartnerluse vahelepinguga

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 105 final.

Lisatud: COM(2025) 105 final

Brüssel, 13.3.2025
COM(2025) 105 final

2025/0055 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Vanuatu ühinemise kohta ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise majanduspartnerluse vahelepinguga

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Lisatud nõukogu otsuse ettepanek kujutab endast õiguslikku vahendit, millega kiidetakse ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 5 ja artikli 218 lõike 6 alusel Euroopa Liidu (EL) nimel heaks Vanuatu ühinemine ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise majanduspartnerluse vahelepinguga (edaspidi „leping“) ning nähakse ette selle ajutine kohaldamine.

12. juunil 2002 andis nõukogu komisjonile loa alustada Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikidega läbirääkimisi majanduspartnerluslepingute sõlmimiseks.

30. juulil 2009 kirjutas EL alla majanduspartnerluse vahelepingule ühelt poolt liidu (tollal Euroopa Ühenduse) ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahel. Paapua Uus-Guinea kohaldab majanduspartnerluse vahelepingut ajutiselt alates 20. detsembrist 2009 ja Fidži Vabariik alates 28. juulist 2014.

Majanduspartnerluse vahelepingu artikliga 80 on ette nähtud, et muudel Vaikse ookeani saareriikidel on võimalik lepinguga ühineda. Sellest tulenevalt ühinesid lepinguga Samoa Iseseisvusriik, kes kohaldab seda ajutiselt alates 31. detsembrist 2018, ja Saalomoni Saared, kes kohaldavad seda ajutiselt alates 17. maist 2020.

10. juulil 2024 esitas Vanuatu komisjonile majanduspartnerluse vahelepinguga ühinemise taotluse koos turulepääsu pakkumisega. Komisjon hindas pakkumist ja leidis, et see on vastuvõetav. Seega viis komisjon liidu nimel läbirääkimised lõpule.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Käesoleva ettepanekuga rakendatakse ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelist partnerluslepingut (AKV-ELi partnerlusleping ehk Cotonou leping, mis on asendatud AKVRO-ELi lepingu ehk Samoa lepinguga, millele kirjutati alla 15. novembril 2023¹).

Vanuatu ühinemine ELi, Fidži, Paapua Uus-Guinea, Samoa ja Saalomoni Saarte majanduspartnerluse vahelepinguga,² mis on WTO reeglitele vastav asümmeetriline kaubandusleping, tugevdab ELi ja Vaikse ookeani partnerriikide kaubandussuhete õigusraamistikku ning hõlbustab vastastikust kaubavahetust. Samuti kaasatakse Vanuatu seeläbi majanduspartnerluse vahelepinguga kehtestatud ühiste eeskirjade ja institutsioonide süsteemi.

Kuna Maailmapank on liigitanud Vanuatu suuremate keskmiste tuludega riigiks, kustutatakse see riik üldiste tariifsete soodustuste kava alusel erikorra „Kõik peale relvade“ (EBA) alla kuuluvate riikide nimekirjast ning alates 1. jaanuarist 2025 ei saa ta enam kasutada tariifseid soodustusi (tollimaksu- ja kvoodivaba pääs ELi turule), mis on EBA erikorra alusel ette nähtud vähim arenenud riikidele.

¹ ELT L 287, 4.11.2010, lk 3. Lepingut on muudetud 25. juunil 2005 Luxembourgis alla kirjutatud lepinguga (ELT L 209, 11.8.2005, lk 27) ja 22. juunil 2010 Ouagadougous alla kirjutatud lepinguga (ELT L 287, 4.11.2010, lk 3) ning see on asendatud 15. novembril 2023 alla kirjutatud Samoa lepinguga (ELT L, 2023/2862, 28.12.2023).

² Nõukogu 13. juuli 2009. aasta otsus ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise majanduspartnerluse vahelepingu allakirjutamise ja esialgse kohaldamise kohta (ELT L 272, 16.10.2009, lk 1).

Kui Vanuatu lepinguga ühineb ja kuni Vaikse ookeani piirkonna riikidest osalejad (Fidži, Paapua Uus-Guinea, Samoa ja Saalomoni Saared) oma asjakohased riigisisised menetlused lõpule viivad, kohaldavad EL ja Vanuatu lepingut ajutiselt, tingimusel et nad teatavad teineteisele kirjalikult selleks vajalike menetluste lõpuleviimisest vastavalt lepingu artikli 76 lõikele 3.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Majanduspartnerlusleping sisaldab kestlikku arengut käsitlevaid sätteid (artikkel 3), millega osalised kinnitavad veel kord, et kestliku arengu eesmärk on lepingu sätete lahutamatu osa ning on kooskõlas Samoa lepingus sätestatud üldiste eesmärkide ja põhimõtetega, eelkõige üldise kohustusega vähendada vaesust ja lõpuks kaotada vaesus viisil, mis vastab kestliku arengu eesmärkidele.

Majanduspartnerluse vaheleping on arengule suunatud kaubandusleping, mis pakub Vanuatule turulepääsu ja võimaldab tal kaitsta tundlikke sektoreid liberaliseerimise eest, ent pakub samas hulgaliselt kaitsemeetmeid ning klauslit noorte tootmisharude kaitseks. Lisaks sisaldab see sätteid päritolureeglite kohta, mis lihtsustavad Vanuatu eksporti ELi. Need sätted aitavad täita poliitikavaldkondade arengusidususe eesmärki³ ning on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 208.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesoleva nõukogu otsuse õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise leping, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes artikli 218 lõikega 5 ja artikli 218 lõike 6 punkti a alapunktiga v.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ühine kaubanduspoliitika kuulub ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punkti e kohaselt liidu ainupädevusse.

- **Proportsionaalsus**

Käesolev ettepanek on vajalik selleks, et täita liidu rahvusvahelisi kohustusi, mis on sätestatud AKVRO-ELi partnerluslepingus, eelkõige kehtestada uus, WTO reeglitele vastav kauplemiskord, kaotada lepinguosaliste vahel järk-järgult kaubandustõkked ja süvendada koostööd kõikides kaubandusega seotud valdkondades.

- **Vahendi valik**

Käesolevas ettepanekus esitatud eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik kasutada muud õiguslikku vahendit.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

³ Poliitikavaldkondade arengusidususe kaudu püüavad EL ja selle liikmesriigid võtta arvesse arengueesmärgi poliitikavaldkondades, mis tõenäoliselt mõjutavad arenguriike. Poliitikavaldkondade arengusidususe abil püütakse minimeerida vastuolusid ja suurendada koostööt ELi eri poliitikavaldkondade vahel. Sellega püütakse suurendada arengukoostöö tulemuslikkust ELi partnerriikide hüvanguks.

- **Mõju hindamine**

AKVRO-ELi majanduspartnerluslepingute mõju kestlikkusele hinnati aastatel 2003–2007. Selle projekti tingimused avaldas Euroopa Komisjon 2002. aastal konkurentsil põhineva pakkumismenetluse raames. Pakkumismenetluse tulemusel sõlmiti 2002. aasta augustis viieaastane raamleping ettevõtjaga PwC France. Kestlikkusele avalduva mõju hindamise lõpparuande kavand esitati Euroopa sidusrühmadele ELi kodanikuühiskonna dialoogi raames toimunud nõupidamisel, mille Euroopa Komisjon korraldas 23. märtsil 2007 Belgias Brüsselis. Uut mõjuhindamist ei ole toimunud, sest algatus käsitleb ühinemist olemasoleva lepinguga, mida juba kohaldavad teised Vaikse ookeani saareriigid, kelle struktuursed omadused ning majanduslik ja sotsiaalne olukord on võrreldavad Vanuatu omaga.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi menetlusi Vanuatu majanduspartnerluse vahelepinguga ühinemise heakskiitmise suhtes ei kohaldata, leping ei too liidu VKEdele kaasa kulusid ega tekita küsimusi digikeskkonna seisukohast.

- **Põhiõigused**

Ettepanek ei mõjuta põhiõiguste kaitset liidus.

4. MÕJU EELARVELE

Vanuatu saab kõikide toodete jaoks täielikult tollimaksu- ja kvoodivaba juurdepääsu ELi turule ning avab vastutasuks oma turu järk-järgult ELi toodetele. Mõju eelarvele puudub, sest lepinguga ühinemise tulemusel jätkub Vanuatu pääs ELi turule (nagu varem üldiste tariifsete soodustuste kava / erikorra „Kõik peale relvade“ alusel) suuresti samadel tingimustel.

5. MUU TEAVE

- **Ühinemisest ettevõtjatele tulenev kasu**

Majanduspartnerluse vahelepinguga kehtestatakse tingimused, mille alusel ELi ettevõtjad saavad täies ulatuses kasutada kummagi lepinguosalise majanduse pakutavaid võimalusi. Majanduspartnerluse vahelepingu rakendamise käigus vabastatakse ELi tööstustoodete eksportijad enamikul juhtudest Vanuatusse eksportimisel tollimaksude tasumisest. See vastab 1994. aasta GATTi XXIV artikliga kehtestatud kriteeriumidele (kaotada tollimaksud ja muud kaubanduspiirangud põhimõtteliselt kogu pooltevahelises kaubanduses). Vanuatu turulepääsu pakkumine jääb suuremalt osalt WTO künnise piiresse, see tähendab 83 % liberaliseerimist (tariifiridades), mis vastab 91 %-le ELi 20 aasta ekspordimahust. Vanuatu säilitab tollimaksu- ja kvoodivaba pääsu ELi turule.

Majanduspartnerluse vahelepinguga kehtestatakse ka tingimused, mis käsitlevad selliseid valdkondi nagu kestlik areng, tehnilised kaubandustõkked, sanitaar- ja füto-sanitaarmedid jms. Lisaks osalevad majanduspartnerluse vahelepingu osalised lepingu alusel loodud kaubanduskomitees. ELi võimalus kasutada lepinguga ette nähtud kahepoolset vaidluste lahendamise mehhanismi aitab kaasa eesmärgile tagada ELi ettevõtjate jaoks Vaikse ookeani piirkonna riikides läbipaistev, mittediskrimineeriv ja prognoositav keskkond.

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Vanuatu osaleb majanduspartnerluse vahelepingu artikli 68 alusel loodud kaubanduskomitees, mis tegeleb kõigi lepingu rakendamiseks vajalike küsimustega, sealhulgas lepingu rakendamise järelevalve ja läbivaatamisega, tehniliste kaubandustõkete ning sanitaar- ja

fütosanitaarmeetmetega seotud koordineerimise ja konsulteerimisega, prioriteetsete sektorite ja toodete ning nendel põhinevate koostöövaldkondade kindlakstegemise ja läbivaatamisega ning soovitude esitamisega lepingu muutmiseks. Kaubanduskomitee koosneb lepinguosaliste esindajatest.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ettepaneku artiklid 1 ja 2 sisaldavad sätteid Vanuatu majanduspartnerluse vahelepinguga ühinemise heakskiitmise kohta liidu nimel ning teadete kohta, millega väljendatakse Euroopa Liidu nõusolekut kõnealuse ühinemisega ja lepingu ajutise kohaldamisega vastavalt selle artikli 76 lõikele 3.

Artiklis 3 täpsustatakse, et ühinemise heakskiitmist ei tohi tõlgendada viisil, mis võimaldaks sellest tulenevatele õigustele või kohustustele vahetult tugineda liidu või liikmesriikide kohtutes.

Artiklis 4 määratakse kindlaks otsuse jõustumise kuupäev.

2025/0055 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Vanuatu ühinemise kohta ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise majanduspartnerluse vahelepinguga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 5 ning artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktiga v,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut¹

ning arvestades järgmist:

- (1) 12. juunil 2002 andis nõukogu komisjonile loa alustada Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooniga läbirääkimisi majanduspartnerluslepingute üle².
- (2) Ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelisele majanduspartnerluse vahelepingule³ („majanduspartnerluse vaheleping“), millega loodi majanduspartnerluslepingu raamistik, kirjutati alla 30. juulil 2009 Londonis. Paapua Uus-Guinea on majanduspartnerluse vahelepingut ajutiselt kohaldanud alates 20. detsembrist 2009 ja Fidži Vabariik alates 28. juulist 2014.
- (3) Majanduspartnerluse vahelepingu artiklis 80 on kehtestatud sätted muude Vaikse ookeani saareriikide ühinemise kohta. Sellest tulenevalt on Samoa Iseseisvusriik ja Saalomoni Saared majanduspartnerluse vahelepinguga ühinenud ja kohaldavad seda ajutiselt vastavalt alates 31. detsembrist 2018 ja 17. maist 2020.
- (4) 10. juulil 2024 esitas Vanuatu liidule lepinguga ühinemise taotluse koos turulepääsu pakkumisega.
- (5) Komisjon hindas Vanuatu pakkumist ja leidis, et see on vastuvõetav. Seega viis komisjon 7. augustil 2024 läbirääkimised Vanuatuga lõpule.
- (6) Vastavalt majanduspartnerluse vahelepingu artikli 76 lõikele 3 alustavad liit ja Vanuatu lepingu ajutist kohaldamist kümme päeva pärast seda, kui nad on teineteisele kirjalikult teatanud, et selleks vajalikud menetlused on lõpule viidud.
- (7) Vanuatu ühinemine majanduspartnerluse vahelepinguga tuleks liidu nimel heaks kiita, tingimusel et Vanuatu annab kõnealuse lepingu artikli 80 lõike 2 kohaselt ühinemisakti hoiule,

¹ Euroopa Parlament andis oma nõusoleku [kuupäev].

² Nõukogu juhised läbirääkimiste pidamiseks AKV riikide ja piirkondadega sõlmivate majanduspartnerluslepingute üle (9930/02 (DG E II) HH/sg).

³ Nõukogu 13. juuli 2009. aasta otsus 2009/729/EÜ ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise majanduspartnerluse vahelepingu allakirjutamise ja esialgse kohaldamise kohta (ELT L 272, 16.10.2009, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Vanuatu ühinemine ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Vaikse ookeani piirkonna riikide vahelise majanduspartnerluse vahelepinguga („majanduspartnerluse vaheleping“) kiidetakse liidu nimel heaks, tingimusel et Vanuatu annab kõnealuse lepingu artikli 80 lõike 2 kohaselt ühinemisakti hoiule.
2. Komisjoni president teatab liidu nimel majanduspartnerluse vahelepingu teistele osalistele ja Vanuatule sellest, et liit on Vanuatu ühinemise majanduspartnerluse vahelepinguga heaks kiitnud.
3. Käesolevale otsusele on lisatud Vanuatu turulepääsu pakkumise dokumendid.

Artikkel 2

1. Majanduspartnerluse vahelepingu ajutiseks kohaldamiseks liidu ja Vanuatu vahel esitab komisjoni president liidu nimel majanduspartnerluse vahelepingu artikli 76 lõikes 3 osutatud teate.
2. Liit ja Vanuatu alustavad majanduspartnerluse vahelepingu ajutist kohaldamist kümme päeva pärast seda, kui nad on lõike 1 kohaselt teatanud teineteisele kirjalikult, et selleks vajalikud menetlused on lõpule viidud.

Artikkel 3

Vanuatu majanduspartnerluse vahelepinguga ühinemise heakskiitmist ei tõlgendata viisil, mis võimaldaks sellest tulenevatele õigustele või kohustustele vahetult tugineda liidu või liikmesriikide kohtutes.

Artikkel 4

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*